

Základní škola a Praktická škola, Jičín

ÚVOD

Školní preventivní strategie je dlouhodobým preventivním programem školy. Průběžné vyhodnocování preventivní strategie bude prováděno v červnu každého roku. Finální vyhodnocení pak v červnu roku 2027.

Cílem programu je podpora zdraví, výchova ke zdravému životnímu stylu, osvojení pozitivního sociálního chování a rozvoj osobnosti. Program se zaměřuje na oblast rizikových forem chování. Obecným cílem je oddálit, bránit a snižovat výskyt projevů rizikového chování, zvyšovat schopnost žáků činit informovaná a odpovědná rozhodnutí. Ve školní preventivní strategii škola definuje dlouhodobé, střednědobé a krátkodobé cíle prevence a vychází z ní také Preventivní program školy.

Na preventivním programu se podílejí všichni vyučující školy.

Školní preventivní strategie vychází z těchto předpisů:

Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2019–2027
Národní strategie prevence a snižování škod spojených se závislostním chováním 2019–2027
Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže, č.j. 21291/2010-28 (+ 22 příloh)

- 1) *Návykové látky – drogy*
- 2) *Rizikové chování v dopravě*
- 3) *Poruchy příjmu potravy*
- 4) *Alkohol a děti školního věku*
- 5) *Syndrom týraného dítěte – CAN*
- 6) *Školní šikanování*
- 7) *Kyberšikana*
- 8) *Genderově podmíněná šikana a šikana motivovaná homofobií*
- 9) *Extremismus, rasismus, xenofobie, antisemitismus*
- 10) *Vandalismus*
- 11) *Záškoláctví*
- 12) *Krádeže*
- 13) *Tabák*
- 14) *Krizové situace spojené s ohrožením násilím ve školním prostředí, které přichází z vnějšího i vnitřního prostředí*
- 15) *Netolismus*
- 16) *Sebepoškozování*
- 17) *Nová náboženská hnutí*
- 18) *Rizikové sexuální chování*
- 19) *Příslušnost k subkulturám*
- 20) *Domácí násilí*
- 21) *Hazardní hraní*
- 22) *Pravidla prevence vzniku problémových situací u žáků s PAS*

– Vyhláška č.197/2016 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních (novelizující vyhlášku č. 72/2005 Sb.)

– Vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných

– Vyhláška č. 317/2005 Sb., o dalším vzdělávání pedagogických pracovníků, akreditačních komisích a kariérním systému pedagogických pracovníků, ve znění pozdějších předpisů – Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (Školský zákon), v platném znění (novela školského zákona a některých dalších zákonů vyhlášené pod č. 82/2015 Sb.)

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola a Praktická škola, Jičín, jejímž zřizovatelem je Královéhradecký kraj, vykonává činnost základní školy, střední školy, školní družiny a školní jídelny – výdejny. Areál školy se nachází v klidném prostředí na okraji města Jičína. Celý areál školy i okolní prostředí nabízí výborné podmínky pro výchovu, vzdělávání i mimoškolní aktivity žáků. Ke škole náleží velká školní zahrada a školní hřiště. Škola se řadí svým počtem žáků mezi malé školy.

Škola zajišťuje pomocí speciálních výchovných a vyučovacích metod, prostředků a forem výchovu a vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Důraz je kladen na individuální přístup k žákům, jejich přípravu pro praktický život a nejvyšší míru sociálního začlenění.

Situaci v oblasti rizikového chování ovlivňuje složení žáků školy. U žáků základní školy speciální a praktické školy, tj. žáci se středně těžkým a těžkým mentálním postižením je výskyt rizikového chování minimální. Zvýšenou pozornost je třeba věnovat žákům základní školy. V jedné třídě jsou vždy nejméně dva postupné ročníky. Někteří žáci pocházejí z nepodnětného sociokulturního prostředí, což ovlivňuje jejich chování zejména v oblasti záškoláctví. Často do různých ročníků naší školy na začátku nebo v průběhu školního roku přicházejí žáci z běžných základních škol, kteří si pak hledají své postavení v novém kolektivu. Těmto žákům je také věnována zvýšená pozornost. Z preventivních aktivit vyplynulo, že je třeba se ve třídách zaměřit na komunikaci mezi všemi členy výchovně vzdělávacího procesu, podporu třídní identity a prostřednictvím různých aktivit a technik upevňovat u žáků pravidla naslouchání a respektu k sobě samému i k ostatním. V rámci preventivních aktivit se budou žáci včetně svých rodičů také seznamovat s riziky sociálních sítí a budou podporovány vzdělávací aktivity v oblasti bezpečí na internetu. Žáci budou dále vedeni ke zdravému způsobu života, výuku budou zpestřovat výukové projekty. Žákům bude poskytováno zázemí a aktivity ke smysluplnému trávení volného času. Ve školním roce 2023/24 vstupuje naše škola do programu KIVA, což je finský model prevence šikany. Tento program primárně neřeší šikanu samotnou, ale snaží se efektivními nástroji šikaně předcházet a minimalizovat její projevy.

Dlouhodobě se snažíme prostřednictvím environmentální výchovy, nabídkou volnočasových aktivit, projektů, besed a prožitkových aktivit, působit na žáky a jejich rozvoj po osobnostní stránce, v oblasti zdravého životního stylu a životu kolem nás. Budujeme u žáků větší povědomí o bezpečném pohybu v internetovém prostředí, sledujeme možná skrytá záškoláctví, staráme se o psychohygienu jak žáků, tak pedagogů. Uplatňujeme principy zážitkové pedagogiky.

V letošním školním roce cílíme na vztahovou problematiku, poskytneme větší prostor pro

upevnění vztahů v třídních kolektivech. Podporujeme přátelské klima, atmosféru důvěry mezi žáky a pedagogy, i mezi žáky navzájem. Prostřednictvím aktivit na předcházení rizikových projevů u žáků chceme posilovat bezpečné klima našeho školního prostředí.

ŠKOLNÍ PORADENSKÉ PRACOVIŠTĚ

Velkým přínosem je práce týmu školního poradenského pracoviště. Členové týmu úzce spolupracují, pomáhají při zvládnutí a řešení výchovných i vztahových potíží žáků. Jsou oporou především třídním učitelům. Daří se zachytit projevy rizikového chování v raném stadiu a tím pádem můžeme neprodleně jednotlivé situace řešit efektivně ve spolupráci s rodiči a dalšími institucemi..

Školní poradenské pracoviště pracuje v plném obsazení, pokračuje ve své preventivní činnosti zaměřené na konkrétní potřeby žáků, a využívá své nabyté zkušenosti ve vyhledávání rizikových jevů v jednotlivých třídách. Vytváří prostředí, kde je každé dítě vítané, prostředí, kde každé dítě zažije úspěch.

Mezi činnosti výchovného poradce patří např.:

Koordinuje práci všech vyučujících v oblastech problematiky drog, psychologických vyšetření žáků, zajišťuje spolupráci s orgány státní správy a samosprávy, zejména orgány péče o děti, svolává výchovnou komisi pro jednání s rodiči. Samostatně zajišťuje:

- Evidenci žáků se specifickými vývojovými poruchami, podává ve spolupráci s třídními učiteli návrhy rodičům na jejich vyšetření, seznamuje s výsledky vyšetření třídní učitele a další vyučující. Sleduje výsledky práce vyučujících v této oblasti, informuje o nich ředitelku školy.
- Sleduje změny v právních předpisech týkajících se problematiky výchovného poradenství a seznamuje s nimi pedagogické zaměstnance.
- Vzdělává se v oblasti nových a alternativních výchovných trendů, informuje o nich vyučující
- Zvýšenou pozornost věnuje dětem a mládeži s problémovým vývojem a s rizikovým chováním.
- Zajišťuje, aby všichni pedagogičtí a výchovní pracovníci spolupracovali se zákonnými zástupci žáků při přípravě a realizaci preventivních, osvětových a konzultačních akcí.

Spolupracuje:

- S pracovníkem zodpovědným za provádění a koordinaci preventivních aktivit v oblasti prevence zneužívání návykových látek (metodik prevence). Spolu s ním sleduje projevy zneužívání návykových látek a ostatní sociálně patologické jevy (patologické hráčství, šikanování vandalismus, brutalita, rasismus, kriminalita a další), navrhuje opatření.

- Řeší závažné výchovné problémy ve spolupráci s třídními učiteli, se zákonnými zástupci žáků, s pracovníky školských poradenských zařízení, s pracovníky sociálních orgánů, úřadem práce.
- Komplexní výchovně vzdělávací činnost zaměřená na rozšiřování vědomostí a návyků žáků ve věku povinné školní docházky s využitím specifických, diagnostických, vzdělávacích a kontrolních metod.
- Tvorba koncepce metodické činnosti a dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků včetně poskytování přímé metodické pomoci pedagogickým pracovníkům škol a školských zařízení.
- Provádění výchovné a poradenské činnosti a pomoci pro účely socializace, resocializace a reedukace a psychologických vyšetření.

Jako standardní vykonává činnosti uvedené v příloze vyhlášky č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních: Poradenské činnosti:

- Vyhledávání a orientační šetření žáků, jejichž vývoj a vzdělávání vyžadují zvláštní pozornost a příprava návrhů na další péči o tyto žáky.
- Zajišťování nebo zprostředkování diagnostiky speciálních vzdělávacích potřeb (vstupní a průběžné) a intervenčních činností pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami.
- Příprava podmínek pro integraci žáků se zdravotním postižením ve škole, koordinace poskytování poradenských služeb těmto žákům školou a školskými poradenskými zařízeními a koordinace vzdělávacích opatření u těchto žáků.

Metodické a informační činnosti

- Zprostředkování nových metod pedagogické diagnostiky a intervence. - Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy v otázkách integrace, individuálních vzdělávacích plánů, práce s nadanými žáky apod.
- Poskytování informací o činnosti školy, školských a dalších poradenských zařízeních v regionu, o jejich zaměření, kompetencích a o možnostech využívání jejich služeb žákům a jejich zákonným zástupcům.
- Shromažďování odborných zpráv a informací o žácích v poradenské péči dalších poradenských zařízení a jejich zajištění v souladu s předpisy o ochraně osobních údajů. - Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti výchovného poradce, navržená a realizovaná opatření.

Mezi činnost kariérního poradce patří např:

Koordinuje práci všech vyučujících v oblastech přijímacího řízení na střední školy.

Samostatně zajišťuje:

Agendu spojenou s přijímacím řízením žáků na střední školy - předávání informací žákům a rodičům, spolupráce s náborovými pracovníky středních škol a učilišť, spolupráce s úřadem práce apod. Sleduje změny v právních předpisech týkajících se problematiky kariérového poradenství a seznamuje s nimi pedagogické zaměstnance.

Jako standardní vykonává činnosti uvedené v příloze vyhlášky č. 72/2005 Sb. o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních:

Poradenské činnosti:

Kariérové poradenství a poradenská pomoc při rozhodování o další vzdělávací a profesní cestě žáků, tj. zejména: koordinace mezi hlavními oblastmi kariérového poradenství - kariérovým vzděláváním a diagnosticko-poradenskými činnostmi zaměřenými k volbě vzdělávací cesty žáka, individuální šetření k volbě povolání a individuální poradenství v této oblasti (ve spolupráci s třídním učitelem), poradenství zákonným zástupcům s ohledem na očekávání a předpoklady žáků (ve spolupráci s třídním učitelem), zajišťování skupinových návštěv žáků školy v informačních poradenských střediscích úřadů práce a poskytování informací žákům a zákonným zástupcům o možnosti individuálního využití informačních služeb těchto středisek, poskytování služeb kariérového poradenství žákům/cizincům se zřetelem k jejich speciálním vzdělávacím potřebám.

Metodické a informační činnosti

Metodická pomoc pedagogickým pracovníkům školy v otázkách kariérového rozhodování žáků, integrace, individuálních vzdělávacích plánů, práce s nadanými žáky apod. Ohlašuje bez zbytečného odkladu zaměstnavateli veškeré skutečnosti, které jsou nezbytné pro vedení personální a platové dokumentace. Zachovává mlčenlivost a chrání před zneužitím data, údaje a osobní údaje žáků a zaměstnanců školy, citlivé osobní údaje, informace o zdravotním stavu dětí, údaje školských poradenských zařízení o žácích a další informace, se kterými přišla do styku v souvislosti s výkonem práce v rámci pracovněprávního vztahu ke škole. Shromažďuje pouze nezbytné osobní údaje, má je bezpečně uložené a zabezpečené před neoprávněným přístupem, neposkytuje je subjektům, které na ně nemají zákonný nárok, nepotřebné údaje vyřazuje a dál nezpracovává.

Mezi činnost metodika prevence patří např:

Metodické a koordinační činnosti

- Koordinace tvorby a kontrola realizace preventivního programu školy. Koordinace a participace na realizaci aktivit školy zaměřených na prevenci záškoláctví, závislostí, násilí, vandalizmu, sexuálního zneužívání, zneužívání sektami, prokriminálního a kriminálního chování, rizikových projevů sebepoškozování a dalších sociálně patologických jevů.
- Metodické vedení činnosti učitelů školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů (vyhledávání problémových projevů chování, preventivní práce s třídními kolektivy apod.).
- Koordinace vzdělávání pedagogů školy v oblasti prevence sociálně patologických jevů.
- Koordinace přípravy a realizace aktivit zaměřených na zapojování multikulturních prvků do vzdělávacího procesu a na integraci žáků/cizinců; prioritou v rámci tohoto procesu je prevence rasizmu, xenofobie a dalších jevů, které souvisejí s otázkou přijímání kulturní a etnické odlišnosti.
- Koordinace spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, které mají v kompetenci problematiku prevence sociálně patologických jevů, s metodikem preventivních aktivit v pedagogicko-psychologické poradně a s odbornými pracovišti (poradenskými, terapeutickými, preventivními, krizovými a dalšími zařízeními a

institucemi), které působí v oblasti prevence sociálně patologických jevů. Kontaktování odpovídajícího odborného pracoviště a participace na intervenci a následné péči v případě akutního výskytu sociálně patologických jevů.

Vedení písemných záznamů umožňujících doložit rozsah a obsah činnosti školního metodika prevence, navržená a realizovaná opatření.

Informační činnosti

- Zajišťování a předávání odborných informací o problematice sociálně patologických jevů, o nabídkách programů a projektů, o metodách a formách specifické primární prevence pedagogům školy.
- Prezentace výsledků preventivní práce školy, získávání nových odborných informací a zkušeností.
- Vedení a průběžné aktualizování databáze spolupracovníků školy pro oblast prevence sociálně patologických jevů (orgány státní správy a samosprávy, střediska výchovné péče, pedagogicko-psychologické poradny, zdravotnická zařízení, policie, orgány sociální péče, nestátní organizace působící v oblasti prevence, centra krizové intervence a další zařízení, instituce, organizace i jednotliví odborníci).

Poradenské činnosti

- Vyhledávání a orientační šetření žáků s rizikem či projevy sociálně nežádoucího chování; poskytování poradenských služeb těmto žákům a jejich zákonným zástupcům, případně zajišťování péče odpovídajícího odborného pracoviště (ve spolupráci s třídními učiteli). Případně také individuální pohovory se žáky i rodiči.
- Spolupráce s třídními učiteli při zachycování varovných signálů spojených s možností rozvoje sociálně patologických jevů u jednotlivých žáků a tříd a participace na sledování úrovně rizikových faktorů, které jsou významné pro rozvoj sociálně patologických jevů ve škole.

DALŠÍ VZDĚLÁVÁNÍ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ

Velký důraz klade škola na vzdělávání svých pracovníků. Vzdělávání pracovníků probíhá podle schváleného plánu DVPP. 2x ročně probíhá školení celého učitelského sboru. Všichni vyučující se pak samostatně vzdělávají ve své odbornosti nebo pedagogických kompetencích podle nabídky vzdělávacích institucí. Za jeden z hlavních úkolů považujeme realizaci poznatků ze seminářů a jejich zavádění do každodenní praxe školy.

Pedagogové se v rámci svých možností účastní aktivit zaměřených na protidrogovou prevenci a prevenci sociálně patologických jevů. Škola získává nabídky od různých vzdělávacích institucí, které připravují odborné semináře a školení zabývající se touto tematikou, a podle finančních a časových možností na ně pedagogy pravidelně vysílá.

V rámci Šablon III probíhá školení celého pedagogického sboru ve spolupráci se Semiramis z. ú.

Dále jsou samozřejmě využívány nejrůznější internetové stránky věnující se problematice sociálně patologických jevů (na ty občas školní metodik prevence upozorňuje své kolegy).

CÍLE ŠKOLNÍ PREVENTIVNÍ STRATEGIE

Na základě pozorování chování dětí a vzájemnými rozhovory mezi učiteli a rozhovory s rodiči vyplynulo, že je zapotřebí cíle rozdělit na dlouhodobé a krátkodobé. Dlouhodobé cíle jsou spíše obecnějšího charakteru - naše škola se snaží vytvářet z dětí bytosti vzdělané, sociálně vyspělé, které se bez problémů začlení do každodenního fungování naší společnosti a v této společnosti lidsky uspějí.

Krátkodobé cíle se týkají jevů, které aktuálně považujeme za rizikové a aktuální.

Za dlouhodobé cíle školní preventivní strategie si klademe:

- vytvářet atmosféru vzájemného porozumění a spolupráce mezi žáky, mezi žáky a učiteli a mezi učiteli navzájem;
- motivovat žáky k odvaze řešit problémy;
- motivovat žáky k učení jako potřebné součásti aktivního života; - vychovávat žáky k systematické a zodpovědné práci na úrovních přiměřených jejich individuálnímu psychickému rozvoji;
- vést žáky ke kultivovanému chování v lidské komunitě, k přiměřenému sebevědomí a zodpovědnosti
- vytvářet podmínky pro vhodnou seberealizaci žáků, pro rozvíjení jejich zájmů a schopností a pro smysluplné využívání volného času;
- usilovat o dosažení otevřené, klidné, sdílné atmosféry ve škole, budované na partnerských vztazích mezi učiteli a žáky, na toleranci, na úctě člověka k člověku a na pocitu odpovědnosti;
- vytvářet atmosféru porozumění a tvůrčí činnosti ve všech aktivitách;
- vytvářet podmínky pro rozvoj, uplatnění a úspěch každého žáka; - respektovat osobnost každého dítěte
- realizovat spolupráci s rodiči žáků, školskou radou a zřizovatelem tak, aby byla tato spolupráce přínosná pro činnost školy, vzdělávání žáků a pro utváření dobrých mezilidských vztahů;
- předcházet záškoláctví, eliminovat a zmírňovat negativní postoje žáků ke vzdělávání;
- vést žáky ke smysluplnému trávení volného času a vytvářet prevenci proti zneužívání návykových látek;
- systematicky působit proti vandalismu, násilí a šikaně;
- pořádat různé zaměřené soutěže a kulturní vystoupení takové, aby vytvářely možnosti zapojit se pokud možno všem žákům – i žákům s výukovými a jinými problémy (např. zaměřené na sport, na vědomosti, na zručnost, na tvořivost apod.); - usilovat o to, aby prostředí ve třídách mělo specifické znaky života třídy a bylo svědectvím o duchu společenství žáků, kteří ji obývají;
- u žáků i pracovníků školy vytvářet a trvale posilovat pocit sounáležitosti se školou

Krátkodobé cíle reflektují jevy, které se všem účastníkům vzdělávacího procesu (včetně rodičů) jeví jako aktuálně problematické a jdou napříč všemi ročníky.

Těmito jevy jsou:

- vulgární, hrubé vyjadřování žáků, nadávky;
- virtuální drogy (počítač, televize, video);
- nebezpečí spojená s využíváním internetu;
- šikanování (včetně kyberšikany), vandalismus a další formy násilného chování; - xenofobie, rasismus, intolerance, antisemitismus;
- nezdravý životní styl;

- špatné vztahy mezi žáky;
- patologické hráčství (gambling);
- kouření.
- kriminalita a delikvence;
- záškoláctví.

Příčemž za největší problém z hlediska sociálně patologických jevů považujeme na naší škole nepříliš dobré vztahy mezi dětmi.

Krátkodobým cílem je tedy dětem zprostředkovat dostatek informací k problematickým jevům tak, aby měly samy možnost posoudit vhodnost/nevhodnost nežádoucích činností a vybavit je dostatkem kompetencí k tomu, aby byly případně schopny odolat nevhodnému tlaku vrstevníků.

V praxi to, krom jiného, znamená, že během prvního stupně by žáci měli získat tyto kompetence a znalosti:

- umění komunikovat správně s vrstevníky i dospělými;
- rodinu chápat jako zázemí a útočiště;
- mít základní zdravotní návyky (výživa, hygiena, spánek, cvičení);
- správně si organizovat svůj volný čas;
- rozlišovat mezi léky a léčivými přípravky a návykovými látkami;
- definovat drogu a její nebezpečí, včetně alkoholu a tabáku.

Během druhého stupně by žáci měli prohloubit a získat tyto kompetence a znalosti:

- pojmenovat základní návykové látky, znát jejich účinky na organismus;
- umět odmítnout, co nechce, znát kontaktní místa pro problematiku závislostí, rozpoznat propagaci návykových látek;
- orientovat se v problematice sexuální výchovy, znát kontaktní místa;
- znát základní právní normy;
- zaujímat zdravé životní postoje, tolerovat odlišnosti;
- zvládat základní sociální dovednosti včetně komplikací ve vztazích k druhým lidem, včetně blízkých;
- pochopit osobní a společenskou zodpovědnost, kriticky myslet a správně se rozhodovat.

Specifická a nespecifická primární prevence a volnočasové aktivity:

Cestou jak naplnit krátkodobé i dlouhodobé cíle naší strategie je uskutečňovat specifickou i nespecifickou primární prevenci a nabídnout dostatečné množství volnočasových aktivit.

Primární prevencí rozumíme veškeré konkrétní aktivity realizované s cílem předejít problémům a následkům sociálně nežádoucích jevů, případně minimalizovat jejich negativní dopad, včetně dalšího šíření.

Za specifickou prevencí označujeme takovou prevenci, která zahrnuje aktivity a programy, které jsou zaměřeny specificky na předcházení a omezování výskytu jednotlivých forem rizikového chování žáků. Jedná se o:

- a) všeobecnou prevencí, která je zaměřena na širší populaci, aniž by byl dříve zjišťován rozsah problému nebo rizika;
- b) selektivní prevencí, která je zaměřena na žáky, u nichž lze předpokládat zvýšený výskyt rizikového chování;

c) indikovanou prevencí, která je zaměřena na jednotlivce a skupiny, u nichž byl zaznamenán vyšší výskyt rizikových faktorů v oblasti chování, problematických vztahů v rodině, ve škole nebo s vrstevníky.

Za nspecifickou prevencí označujeme takovou prevencí, která zahrnuje veškeré aktivity podporující zdravý životní styl a osvojování a rozvíjení pozitivního sociálního chování. Za volnočasové aktivity označujeme veškeré činnosti, které děti učí smysluplnému využívání a organizaci volného času, například zájmové, sportovní a volnočasové aktivity a jiné programy, které vedou k dodržování určitých společenských pravidel, zdravého rozvoje osobnosti, k odpovědnosti za sebe a své jednání.

Nspecifická primární prevence a volnočasové aktivity představují základ a nosný prvek celého systému prevence. Volnočasové aktivity jsou určeny nejširším vrstvám dětí a mládeže, umožňují harmonický rozvoj osobnosti jednotlivce. Specifická primární prevence je realizována v rámci podpůrných programů pro rizikové skupiny, pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami jako prevence před exkluzí (vyloučením).

Velkou příležitostí k intenzivnímu realizování prevence skýtají společné akce, kdy děti získávají společné zážitky a zároveň je na ně možno pedagogicky působit, takovými akcemi na naší škole jsou především jednodenní akce, vícedenní výlety, adaptační kurzy a lyžařský kurz. Otvírá se zde možnost pracovat hlavně na posilování sebevědomí, sebedůvěry, vztazích v kolektivu, posilování kolektivní důvěry, posilování návyků zdravého životního stylu, vhodného využívání volného času atd. atd.

Ne vždy si všichni pedagogové uvědomují, že především pro mladší děti jsou autoritami, ke kterým mají děti tendenci vzhlížet a napodobovat chování učitelů. Tedy sama postava pedagoga, jeho chování a vystupování je svým způsobem prevencí.

Specifická prevence

Specifická prevence na naší škole je realizována jednak zařazováním problematických témat do výukového procesu (např. problematika rasismu v hodinách dějepisu, které se týkají nacistického Německa, či problematika kouření v hodinách přírodopisu, kdy se probírá dýchací ústrojí), jednak přímým působením učitelů či spolupracujících organizací na děti, když hovoří o konkrétním patologickém jevu. Chemie: bezpečné zacházení s chemickými látkami, výstražné symboly, první pomoc. Tělesná výchova: využití volného času, mezilidské vztahy, seberealizace, sebezpoznávání, řešení problémů, rozhodovací schopnosti, zdravý životní styl. Přírodopis: zdravý životní styl. Český jazyk: volné zařazování témat do hodin slohu, sebezpoznávání a sebezpojetí (slohová a literární výchova), mezilidské vztahy, zapojení žáků do literárních soutěží a kulturních akcí. Cizí jazyk: komunikace (konverzační cvičení). Výchova k občanství: volný čas a nabídka kulturních institucí, ochrana duševního vlastnictví, globální společenské problémy, člověk a morálka, člověk a dospívání, hledání sebe sama náročné životní situace, právní řád, právní ochrana, trestní právo, příprava na pracovní uplatnění, sociální politika státu, životní perspektivy. Zeměpis: životní úroveň, život různých kultur, rasismus, xenofobie. Dějepis: lidské rasy, projevy rasismu a antisemitismu, národní nesnášenlivosti.

Specifická primární prevence v 1. – 3. třídě je prováděna primárně pedagogy naší školy ve vyučovacích předmětech a během obvyklé vzájemné sociální interakce.

Na hranici specifické a nespecifické primární prevence je působení Semiramis z. ú., které je v letošním roce hlavní spolupracující organizací. Dochází k nám provádět primární prevenci od 6. až 9. třídy, a to dvakrát za rok. Děje se tak v tříhodinových blocích.

Některé aktivity Semiramis z. ú. patří do specifické (konkrétní informace o závislostním chování, návykových látkách apod.) a jiné do nespecifické (rozvíjení vztahů, práce s volným časem, nácvik asertivního chování, práce s pravidly apod.) primární prevence. Nespecifická primární prevence zajišťovaná školou má především podobu společných akcí, kde se pracuje na rozvoji pozitivního sociálního klimatu mezi žáky, ale i mezi žáky a učiteli. Jedná se např. o jednodenní výlety, adaptační kurzy, různé sportovní a zážitkové programy ve škole, lyžařský kurz, školní výlety atd.

Jedinou slabinou nespecifické primární prevence prováděné na naší škole je skutečnost, že realizace záleží pouze na ochotě/neochotě třídního učitele, podpoře rodičů a vhodného sociokulturního prostředí a také zdravotním a psychickým stavu našich dětí.

Vytváření příznivého klimatu na naší škole spočívá také v zajištění pozitivních volnočasových aktivit. V době mimo vyučování jsou dětem nabídnuty zájmové kroužky.

Spolupráce s rodiči

Rodiče jsou pravidelně informováni o aktivitách směřujících k zajištění primární prevence. V případě potřeby jsou jim poskytnuty kontakty na specializovaná pracoviště. Rodiče se někdy podílí na primární prevenci svou účastí na nejrůznějších akcích.

Spolupráce s odborníky a dalšími organizacemi

V oblasti primární prevence spolupracujeme s dalšími organizacemi např. z oblasti školství (oblastní metodik prevence, Pedagogicko-psychologická poradna Jičín atd.), z oblasti sociálních věcí (Odbor sociálních věcí a zdravotnictví – Městský úřad Jičín, Semiramis, Sasanka, Apropo, linky důvěry atd.) Dále spolupracujeme s Policií ČR – využití lektorských služeb policistů v oblasti sociálně patologických jevů.

Řešení přestupků

Dopustí-li se žák nějakého přestupku, je tato situace nejprve projednána se žákem a potom je informován rodič. Dojde-li k porušení ustanovení školního řádu týkajícího se držení, distribuce a užívání návykových látek v prostorách školy, je toto klasifikováno jako hrubý přestupek a jsou z toho vyvozeny patřičné sankce - zhoršená známka z chování a informování OSPODu. Jsou sledovány i další sociálně patologické jevy – šikana, vandalismus, rasismus, ale i hrubé a vulgární vyjadřování vůči spolužákům, pedagogům i ostatním zaměstnancům školy. I při jejich zjištění je přistoupeno k výchovným opatřením - k napomenutí třídním učitelem, důtce třídního učitele, ředitelské důtce až ke snížené známce z chování, popřípadě, dle závažnosti, informování OSPODu. Škola má stanoven přesný postup k řešení přestupků. Ve školním řádě je stanoven zákaz užívání, přechovávání a distribuce omamných látek, stejně jako používání mobilních zařízení (např. telefonů) a pořizování obrazových a zvukových záznamů bez souhlasu vyučujícího (za porušení posledně popsáno je, v souladu se školním řádem, snížena

známka z chování). Řešení přestupků, které jsou v rozporu se řádem školy, řeší třídní učitelé, ředitel školy, pedagogická rada, rodiče nebo policie - dle závažnosti přestupku. Dále máme vypracován Sankční řád a Předcházení školní neúspěšnosti, které jsou součástí dokumentů vypracovaných ŠMP.

V případě, kdy selže prevence ve škole, bude přistoupeno k následujícím opatřením: - individuální pohovor se žákem

- podle zjištěných informací spolupráce s rodinou
- doporučení kontaktu s odborníky
- v případě nezájmu rodičů uvědomění OSPODu
- v případě porušení zákona oznámení Policii ČR